

Előfizetési árak helyben és vidéken:
 Egy évre - - - - - 12 korona
 Félévre - - - - - 6 korona
 Negyedévre - - - - - 3 korona
 Egyes szám ára - - - - - 12 fillér.
 Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

HATÁRŐR

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 Ujvidék, Petőfi-utca 47. szám.,
 ahová a lap szellemi s anyagi részét
 illető közlemények intézendők.
 Ilyen közleményeket és megkereséseket lapunk nyomdája is elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

67 vagy 48?

Első Ferenc József kedden a magyar fővárosba érkezett, hogy a fejedelmi szépségű budai királyi palotában intézze el a magyar politikai élet vándorát. Sajnos, a magyar királyhoz csak hadgyakorlatok vagy vadászatok idején van szerencsénk. Es amikor a magyar király haza jön, a magyar nemzet lelkes örömmel köszönti ősz uralkodóját, — de az örömlük még soha sem volt teljes, mert legtöbbször, hogy ne mondjuk: mindenkor a magyar nemzetnek egy - egy visszautasított joga miatt kellett küzdeni, mely jogukat bécsi tanácsadókra hallgatva a magyar királytól megtagadták.

Most is a magyar király vétőjogával élt, amikor a magyar nemzet törvényeinkben biztosított, alkotmányunkban gyökeredző egyik elvitázhatlan jogáért: az önálló magyar nemzeti bankért harcol és királyi szavával gátat vet a jogaiért küzdő magyar nemzet törekvésének.

Dacára, hogy lelkünk telve van keserűséggel, dacára hogy meginog hitünk alkotmányunk erősségében, — hisz elegendő a királyi vétő és minden akaratunk megtörik, mi nem a királyunkban látjuk a hibát, hogy nem érti meg a magyar nemzet szívverését, de nem is annyira a bécsi tanácsadóknak, hisz ezek mindig nyílt ellenségeink voltak és töltük jót sohasem várhatunk, de igenis a magyar nemzet jogai érvényesítésének a *hatvanhetes* pártok magartartása szab gátot.

A magyar történelem lapjai megtanítanak arra, hogy mindig voltak magyarok, akik a magyar nemzet akarata ellenére informálták a magyar királyt, akik rossz tanácsokat adva, a király és a nemzet közt az ellentéteket szították, akik a magyar nemzetet súlyos válságokba sodorták.

Nem kell messzire visszalapoznunk. Itt van a magyar történelem egyik legújabb korszaka amelyet *darabanturalom* név alatt bélyegzett meg a köztudat. Nem-e magyar földön született, magyar anyatejet magukba szítt, magyar anyától származó, sőt magyar nevű emberek törtek ennek az ezeréves magyar alkotmánynak megrontására?

Itt van az önálló nemzeti bank ügye. Nem-e magyar tanácsadók mondták a királynak, hogy velük együtt a nem-

zet nagy része a *közös bank* híve és csak a „lármás bankesport” követeli az önálló bankot.

Hát nem-e sarkallatos program-pontja a függetlenségi pártnak: az *önálló bank*? Hát van-e egyetlen függetlenségi képviselő is, a ki elvének elárulása nélkül a *közös bank* hívéül menne magát vallani. Nem-e a leghitványabb elvtagadás, árulás volna ez?

De a függetlenségi párt falanxként áll, — mint egy ember, — *Kossuth Ferenc* mögött és uni sono követeli a gazdasági önállóság legelső bástyáját: az *önálló magyar nemzeti bankot*.

Csak a 67-es politikusok vannak azon a véleményen mint az általuk informált császár.

Ha tehát a 67-esek, a törvényhozás kisebbsége más nézetet van, úgy hagyja el a koalíciót, lépjen ki és a *függetlenségi párt* mint többségi párt vegye át a kormányt. De hozza magával az önálló bankot.

És akkor, ha a 67-eseknek lesz bátorságuk, szavazzanak a Popovics osztrák-magyar bankja mellett de a választók elé ne merjenek kerülni, mert azok olyan választ fognak nekik adni, hogy azt még Bécsben is meg fogják hallani.

Ujvidék államsegélye. A magyar provincia nagy és ott sok város él, fejlődik, küzd. Ezek a városok mostanában izgalommal tekintenek az államsegély elé és találgatja valamennyi, hogy abból a két millióból, amit a törvényhozás a városok segélyezésére megszavazott, mennyi jut reá. Ujvidék városa nemes célra kívánja fordítani a nyerendő állami segélyt. Akármekkora lesz az — tulságos nagytól nincs okunk tartani — mind a város tisztviselőinek és összes alkalmazottainak a fizetésrendezésére fog fordítani, mint-hogy általában azért adja az állam a városoknak a segélyt, hogy azt a tisztviselők javadalmának a rendezésére fordítsák. Mostanában érdeklődtünk épen a belügyminiszteriumban az államsegély ügye iránt. Ott azonban ezt a dolgot egész bizalmasan kezelik. Mindazonáltal sikerült konkrét értesítéseket is szereznünk, amelyek a következők: a törvényhozás által a vidéki városok segélyezésére megszavazott két millió korona miként való felosztása dolgában törvényjavaslat készül. Ez a javaslat azon az elvi alapon nyugszik, hogy a

városok az összegből olyan arányban részesíttessenek, amilyen arányban az adózási, katonai, közegészségügyi és rendőrségi ügyekben átruházott hatáskörben az állami funkciókat teljesítik. Ez az elv nagyon kedvez különösen Ujvidéknek, mert a mi városunk sok olyan funkciót végez, amit az állam ruházott reá.

Az Omke közgyűlése.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés ujvidéki fiókja vasárnap délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését az Ujvidéki Lloyd helyiségeiben. Az idén annál nagyobb jelentőséget nyert e közgyűlés, mert benne résztvett maróthi Fürst Bertalan, az OMKE alelnöke is, aki szép beszédben foglalkozott a kereskedelmi világ aktuális kérdéseivel.

Egyáltalán: ami reménységgel a közönség az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés alakulása elő nézett, az beteljesedett. Már rövid fennállás után agilis és életrevaló munkásságával, a kereskedelmi világ érdekeinek szivós védelmezésével, vezető férfainak kiválóságával és tekintélyével oly hatalmas szavazat szerzett magának, mely mindig elhangzik akkor, amikor a magyar kereskedelemért kell dolgozni. És nemcsak exkluzív jellegű kereskedelmi érdekekért szállt eddig sikra az OMKE, hanem akkor is dolgozott, amikor ezek a kereskedelmi kérdések, az aktualisak, összefonódnak, amint-hogy elkerülhetetlenül össze is kell nékik fonódnok, a napi politika még megoldatlan feladataival. És így örömmel konstatáljuk mi is, amint az OMKE alelnökének szavaiból hallottuk, hogy az OMKE az önálló nemzeti bankért küzd. Jól esik nekünk ez a támogatás, mert hiszen az a testület áliapítja meg hivatalosan az önálló bank előnyeit a közös bank felett, amely leginkább veszi igénybe a bank munkásságát.

Az ujvidéki fiók vezetése is hivatott kezekbe van letéve; ez biztosítja azt, hogy amint a központ is találkozóhelye a budapesti kereskedelemnek, úgy az ujvidéki fiókban is kiváló vezetők mellett egyesült Ujvidék és vidékének kereskedelmi világa.

A közgyűlésről részletes tudósításunk a következő:

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés ujvidéki kerülete e hó 2-án d. e. 11 órakor tartotta negyedik évi beszámoló gyűlését s azon a nagyszámu tagokon és érdek-

BOGDÁNY és TÁRSA

Budapest,
 VI. Dálnok-utca 12. sz.
 Telefon 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítás berendező vállalat.

Ujvidék, Tököly Imre-utca 11. Telefon 219.

A nőikelméjűdságok vezető színei az 1909-iki tavaszi idényre: adriatique, amethyste, aubergine, miele, cacao, bleu de vichy, taupe stb. a melyek minden elképzelhető árnyalatban és szövetminőségben állandóan raktáron vannak.
KRON KÁROLY FIA, Ujvidéken.

lődőkön kívül résztvett Dr. Balla Aladár főispán és Dr. Demetrovics Vladimir polgármester is, valamint a központ képviselőiben maróthi Fürst Bertalan udv. tanácsos, az Omke alelnöke és Dr. Katona Sándor titkár.

Kron Károly elnöki megnyitójában örömmel üdvözlö a nagy számban megjelenteket, valamint a központ képviselőit s a határozatképeség megállapítása után ugy a m. évi vál. jelentés, mint a költségvetés és zárszámadás tudomásul vétetett. Ezek szerint a kerület 112 helybeli és 97 idegen tagból áll s az 1908—1909. évi előirányzat 1800 koronában van megállapítva, a vagyonszámla pedig összesen 764 k. 12 f. mutat ki.

A tárgysorozat kiemelkedő pontját Fürst Bertalan udv. tanácsos nagyhatású beszéde képezte, melyben a központ működéséről számolt be. Hálás köszönetet mondván a rendkívül szívélyes fogadtatásért, valamint Dr. Balla főispánnak és Dr. Demetrovics polgármesternek az Omke iránti érdeklődésükért és megjelenésükért, élénk színekkel ecsetelt azon küzdelemteljes nehéz napokat, melyeket a kereskedelemmel és iparral foglalkozók egy évtized óta élni kénytelenek, egyuttal látja, hogy még nehezebb napok várnak az iparosok és kereskedőkre, főleg azon szempontból, hogy az agrárius harcot kiállva, tért hódíthassanak. Arra való utalás mellett, hogy az agráriusok erejüket, pozíciójukat és ugy a kormányzásban mint a képviselőben kivívott állásukat, előjogukat harmónikus együttműködésüknek, összetartásuknak köszönhetik, a magyar kereskedő és iparos önmagában keresheti elhagyatottságának okát, mert nincs meg bennük az összetartás, az együttműködés, de emellett hibáztatja a legújabb törvényhozási rendszert is, mely békót rak a kereskedelem és ipar fejlődésére. Röviden megemlékezvén a bortörvény s a végrehajtási novella által a kereskedőkre háruló károkról, valamint az ipartörvénynek is kereskedő és iparos ellenes tendenciájáról, a sikeresen megvívandó harc felvételére az egyetértés szükségességét hangoztatja és bizton reméli, hogy a kereskedők és iparosok a jövő küzdelemtől áthatva, összefognak s egy táborba gyűlve kelnek jogos érdekeik védelmére. Hogy az összetartás biztos eredményre jár, ennek bizonyosságául felemlíti az Omke-nek az adójavaslat nagy veszedelmében kifejtett működését, mely a sérelmes reform elleni lázítástól sem riadva vissza, kivívta a kereskedő és iparos jogos érdekeinek védelmét, ugy hogy a számításba vett magasabb adóktól tényleg megkímélve maradnak. Az Omke kibontott zászlaja példaadásul szolgál, hogy kellő időben szervezkedve az érdekeket megvédeni, biztosítani lehet. De a kereskedőnek mint praktikus embernek pozitív munkát kell végeznie s más országok példájára, itt is külföldi politikára van szükség. Bosznia és Hercegovina annektálása után meg van jelölve az út, amelyen haladni kell, nehogy az osztrák megelőzzön. A magyar produktumok kelet piacán már ismeretesek, sőt keresettek is, ezt a piacot meghódítani, biztosítani szükséges, annál inkább, mivel az osztrákok már is mozognak, kormányuk és kirándulások útján is keresve a szorosabb kapocs létesítését. Kirándulások szervezése végett az Omke is tárgyalt már, de társadalmi uton is keresni kell a szorosabb összeköttetést, annál inkább,

mivel a kelet és nyugat kereskedelmi összeköttetésére nézve épen Magyarországnak van első és legnagyobb fontossága. A politika terén elkövetett hibákat közgazdasági téren kell pótolni s ez annál könnyebben megtehető, mivel a török, szerb és román rokonszenve megvolt és megvan a magyar iránt. Igaz, hogy sok munkába és fáradságba kerül az osztrák óriási exportjával szemben teret hódítani közgazdaságiakban, de ha pd. a kereskedelmi szerződések lejártakor idejében történik a szervezkedés, a tanulmány és előkészület, mint ahogy az agráriusok teszik, a siker nem maradhat el. Az Omke nem a politikában, csak közgazdasági téren akar sikert, de azért kívánatosnak, sőt szükségesnek tartja a kereskedők és iparosok választási ligáját, amelynek alapján az egyesek a vidéken összefogva, csak olyant választásnak képviselőjükül, aki a kereskedő és iparos közgazdasági érdekeit védeni kész.

Miután zárszó gyanánt német nyelven is röviden ismételte nagy tetszést keltett szavait, Gold az ujvidéki fiók nevében kötelességének tartja köszönetet mondani Fürst udv. tanácsosnak, az Omke képviselőjének és biztosítja, hogy szavai impulzusul szolgálnak arra, hogy az Omke ujvidéki fiókja fokozottabb mértékben, lelkesedéssel teljesítse kötelességét.

Indítvány nem lévén, a választmányba — lemondott vál. tagok helyébe Goldfán, Horbich, Wagner Lajos, Kunwald Bál, alelnökké pedig Winkler István választottat meg s ezzel a tárgysorozat ki is volt merítve, azonban Dr. Katona Sándor titkár kénytelen volt a közönségnek engedni s felszólalásában mindenek előtt ismertette az adójavaslat elleni mozgalom főbb eredményeit, melyek szerint a minimális adókontingentálás töröltetvén, maximális kont. lett kimondva, a tőkekamatadó leszállítottat, a létminimum 6 helyett 800-ban, az adókitetési eljárás is a kereskedők érdekeinek megfelelőbb módon állapítottat meg. A sikernek jelentőségét azonban főleg abban látja, hogy az összes kereskedők, iparosok és a városok intelligenciája szociális téren, először összefogva, öntudatra ébredtek. Hivatkozással a mult nagy mozgalomra, mely főleg és első sorban a kereskedőtől követelt nagy áldozatot, ugy látja, hogy ismét nemzeti ellenállás készül s az osztrák árak bojkottja, ami megint csak a kereskedő és iparos áldozatkészségét veendi igénybe, amint nálunk egyáltalán szokásos, hogy ha jót kell kapni, az agrárius kapja, ha pedig áldozat kell, azt a kereskedőnek és iparosnak kell meghoznia. A bankkérdést par excellence gazdasági kérdésnek mondva s nem politikainak, ismerteti az Omke állásfoglalását ugy az önálló bank mint az önálló vámterület mellett, egyben a rajzolt veszedelmeket tulzotaknak jelentve ki, az önálló bank felállításában veszedelmet nem lát s ezt elméleti szakemberek itéletével is bizonyítja. Ezután röviden ismertette Sándor Pál az Omke elnökének állásfoglalását az önálló bank mellett, áttér a készpénzfizetések kérdésére, melynek felvételét a magyar állam és szakszféria követelik, de Ausztria határozottan ellenzi, mert ragaszkodva a rossz valutához, nem akarja, hogy Magyarország a külföldhöz forduljon. Az Omke vezető emberei mindenek előtt a valuta megszállását tartják szükségesnek, valamint

a készpénzfizetés felvételét és csak e két feltétel biztosítása esetén volna az önálló bank felállítandó. Szerinte nem nagy szerencsétlenség, ha az önálló bank csak 1917-ben, de okvetlenül az önálló vámterülettel egyidejűleg állítatik fel s bár maga az Omke nem szól bele, mert inkább politikai mint gazdasági kérdés, bizalommal van a jövő iránt, főleg, mert bízik, hogy a beálló politikai változással és a majdan demokratikus alapokra fektetett választásokból kikertülő törvényhozás megfelelőbb lesz és jobban fogja szolgálni az ipar és kereskedelem által vallott felfogást.

A nagy tetszessel fogadott beszéd után Sándor Pál elnök távirati üdvözlőse határozottat el, mire Kron Károly, a fiók elnöke meleg szavakban köszöni a főispán megjelenését és kéri további jóakarát az Omke iránt és ennek támogatását.

Elismerve a kereskedelem és iparfejlesztésben rejlő nagy erőket és elismerve annak szükségességét, hogy azoknak szervezetei minden elképzelhető módon támogattassanak, mi is őszintén óhajtjuk, hogy a kereskedelem és iparnak versenyképes színvonalra való emelésével Magyarországnak eddig csak óhajtott, nemzeti megizmosodása elérjék.

Maróthy Fürst Bertalan m. kir. udvari tanácsos Deutsch Kálmán, a Magyar Textilipar szerkesztője társaságában megjelent a főispán hivatalos helyiségében és a főispán távollétében leadta négyjegyét.

Nemzeti színészet.

Pénteken sajnos, gyengén látogatott ház volt, pedig a modern banalitások és frivolitások helyett egy minden részében tartalmas, szolid irányzatú darab került színre és a közönség jól érezte magát az üdőbb levegőben. „Folt, amely tisztít“, Echeagaray hatalmas színművének előadása igazán jó volt. Tóth Ilona a heves indulatu, de alapjában jólelkű Mathildot játszotta, a szerep követelményeinek éber tekintetbevételével; az igaz sikerben osztályrésze is volt. Thury Elemér, mint mindenkor, ugy ez alkalommal is, sikerről adhat számot. Fernandójával is be tudta bizonyítani, hogy kiváló művész, aki az alakításokra nagy súlyt fektet. Szőke Gizi, mint Euriquetta, igen kedvesen felelt meg a szende, de vezetés alatt álló leányka szerepének alakításában a hozzáfűzött reményeknek. A többi szerepek is jó kezekben voltak. Nickyné (Donna Concepcion), Szilágyi (Don Justo), Harsányi (Don Lorenzo) és Szőke Sándor (Julió) jót nyújtottak.

Szombaton kikerült a bejárat elé e sokat mondó hirdetemény. „Minden jegy elkelt“. Nem csoda, operaelőadás volt: „Carmen“ került színre. Vidéki színpadon ritkaság ilyet látni és hallani és ha az itt-ott önkéntelenül is felmerülő szépséghibáktól már csak ezért is eltekintünk, ugy konstatalhatjuk, hogy ilyen komoly előadást produkálni ritkaság számba megy. A komoly, fenséges, de amellet pajzán zenei részletekben gazdag opera nagy tetszést keltett. Parlagi Kornélia, mint Carmen, bizonyította ezuttal is, hogy ő a társulat elsőrangú ereje. Kellemesen csengő hangjával ki tudta csalni a legelfásultabb látogató tenyereiből is a sokatmondó tapsot. Bercik Micaelája művészi színvonalon állott. Remek éneke mel

tán tudott elismerést kelteni. Pintér Escamilloja tanúságot tett a művész hangerejéről. Van ebben a hangban férfias erő, nyílt elszántság, a játékban pedig igazi tudás és mély átgondoltság érvényesül. Hunfi tenorja a szenvedélyes Don Joséban fennen érvényesült. Talentummal van megáldva, csak játékára kellene valamivel több gondot fordítani. Haja-gos mint Zuniga élvezetesé tette alakítását, hasonlóan Szóke Gizi (Frasquita) és Ujjalussy Bella (Mercedes) elismeréssel játszottak és ügyes táncot lejtettek. Feltűnést keltett az első felvonásban a gyermekkar a remek kis harci hívogató exakt bemutatásával.

Vasárnap délután telt ház. Másodszor Herczeg kedves színműve „A kivándorló”. Este szépszámu közönség előtt ismételték a Fall-féle „Jókedvű paraszt” című operettet. Hétfőn a „Nincs elvámolni valója” című frivolitás volt másodikban műsoron. Telt ház előtt ugyanazok a szereplők játszottak, kivéve Károlyi Ibolykát, kinek helyére Gombos Malvin ugrott be. A karnak a régi és fess tagja igen ügyesen viselkedett, szeretnők őt gyakrabban önálló szerepekben látni. A közönség mesésen mulatott.

HIREK.

Személyi hír. Dr. Balla Aladár főispán részint városi ügyekben, részint a politikai válság szülte párt-tárgyalások alkalmából e hó 5-én néhány napra Budapestre utazott.

Katonai előléptetések. A májusi előléptetések alkalmából a 6. cs. és kir. gy. ezred ujjvidéki zászlóaljában Reymann Albert őrnagy alezredessé, Marcinkievitz Dominik százados pedig őrnagygyá neveztetett ki s ezenfelül Pfeifer Viktor 62. gy. ezredbeli százados Maros-Vásárhelyről Ujjvidékre helyeztetett át.

Ártézi fürdők látogatottsága. Az ujjvidéki ártézi fürdő, főleg rendkívüli nagy gyógyhatásánál fogva, dacára régi, primitív berendezésének, látogatottság tekintetében folytonos emelkedőben van. Mióta a melegebb tavaszi idő kinyílt, naponkint 150-en használják és naponkint sokan vannak még, akik fürdőt nem kapván, kénytelenek távozni. Gyógyhatását illetőleg, főleg csuzos és köszvényes bántalmak esetén, elég arra hivatkozunk, hogy e fürdő betegek hálálkodva s áldva emlegetik jótékony hatását. A sok helyett csak egy példát említünk, Kövessy Albert színigazgatót, aki botra támaszkodva alig-alig tudott járni ide jövelekor s a fürdő rövid használata után tetemes javulásnak indulva, ma már botot sem kénytelen használni.

Vakmerő törvényszéki bíró és jegyző. A múlt csütörtökön d. u. 2 óra tájban a rendes szokásukhoz képest ily időben már hivatalukba siető Vékey Zoltán kir. tsz. bírót és Szabó József jegyzőt az Örmény-utca sarkán félelmes jelenet állította meg utjukban. Két megvadult ló vészes rohanással száguldott ugyanis az Örmény-utcán fel a Kossuth Lajos-utca felé, eltiprással fenyegetve mindenkit, a ki utjukba kerül s ki tudja hány áldozat siratná a kocsis gondatlanságát, aki a teher szállító kocsi elé a lovakat hanyagul fogta be, ha a térdükhöz csapkodó hámfától még inkább megvadult rohanásukban meg nem állítja a bíró lélekjelenléte s ebből eredő ötletszerűsége, amihez különben a gondviselés nyújtja a bottal soha járni nem szokott bírónak az eszközt, az eső miatt kezénél lévő esernyőt; amivel azután olyan vivógyakorlatot végzett a lovak orra előtt hamarosan, hogy az bármely hivatásos vivómesternek is becsül-

letére vált volna s ennek persze meg volt az az eredménye, hogy az akkor már egészen neki vadult lovak a gimnázium előtt a különös helyzetben levő bíró előtt mintegy kapitulálva, meglassíták futásukat annyira, hogy a bíró az egyik ló kantárszárát elkapva, azt megállásra kényszeríté. Ugyanezt cselekedte Szabó József jegyző is a másik lóval szemben. Az már aztán az ő különleges pechjük lehetett, hogy a kereskedelmi bank előtt posztoló rendőr fejét, nyilván a kioszkból áradó kávé szimatját követve, kitartóan az Erzsébet felé irányította és hogy a lovak kocsisa csak jó negyed óra mulva merészkedett előkerülni, amely idő alatt természetesen önként vállalt helyzetüket nem változtathatták, nem csekély gaudiumára az utca közönségének, aki nála megszokott hálátlanságánál fogva az uraknak kétségtelenül kissé komikus helyzetén mulatott, a helyett, hogy őket sok esetleges veszélyt elhárító bátor tettükért ünnepelte volna. De így jár az, aki korán jár a hivatalba!

A lövésziide megnyitása. Vasárnap, e hó 2-án volt a lövésziide megnyitása, amely alkalommal délben diszebed volt. Kár, hogy Jupiter pluvius a délutáni szórakozásokat elrontotta, mert nagyszámu közönség jelent volna meg a megnyitás alkalmával. A diszebeden jelen volt városunk előkelősége, ott volt városunk főispánja Dr. Balla Aladár és polgármesterünk Dr. Demetrovits Vladimir is. A felköszöntők sorát Witz Ferenc lövész-mester nyitotta meg ő felségére üritvén poharát. A felköszöntőt a jelenlevők állva hallgatták meg és következett a himnusnak, „Isten áldd meg a magyart”-nak elénekzése. Ezután Dr. Piukovich Sándor Dr. Balla Aladár főispánt élte. Geiger tb. főlövész-mester a város első polgárát, Dr. Demetrovits Vladimir köszöntötte fel. Dr. Balla Aladár főispán emelkedett fel ezután szólásra. Benső valóját állandóan az az érzés tölti el, hogy polgártársaival együtt kell munkálkodnia a köz érdekében. Ma, midőn a politikai helyzet távortartaná őt attól, hogy itthon legyen, mégis leutazott azért, hogy ezen a megnyitáson jelen lehessen. A nagy munkától, amely a közelmúltban kifárasztotta, teljesen elcsigázva jött polgártársai körébe, hogy új erőt szedjen magába jövő kötelességeinek pontos elvégzésére. Erőt merit a polgártársak ragaszkodásából, a polgártársak biztató szavából, amely őt segíti munkájában. A polgártársak érdekében munkálkodott a múltban is és nem kimúlt erőt, fáradságot és ezen uton fog haladni a jövőben is. Szeretné, hogy ez a törekvése mennél később merülne ki. Az elixirt, amely munkájához szükséges, a szeretet adja meg. Ezt a szeretetet van hivatva ápolni a polgártársak körében a lövészegyesület, amelynek vezetőségére, főképp Witz Ferenc lövész-mesterre üriti poharát. Bruck Ferenc Geiger főlövész-mestert élte szép szavakban. Dr. Demetrovits Vladimir polgármester az egylet nemes célját helyeselve, az egyesület vezetőségére mondott felköszöntőt. Ezután még Witz Ferenc Szalay Lajos főlövész-mesterre, Geiger a pedagógusokra, főként Bruck Ferenc és id. Zanbauer Ágostonra, Dr. Piukovich Sándor előbb Tausch János vigalmi lövész-mesterre, majd a tűzoltóegyletre, Zanbauer Ág. a minden ízében derék polgártársra: Lovrekevits Ferencre, Lovrekovits Ferenc a főispánra, mint a nemzeti igények láng-lelkű bajnokára és Pletikoszits József Dr. Piukovich Sándorra, mint az egylet titkárára emelték poharukat. Ebéd végeztével a lövészet kezdődött, mely Balla főispán által megnyitva, késő estig tartott.

A választók jövő évi jegyzékének ki-gazditása megtörténvén, konstatáljuk, hogy a f. évre érvényes 2770 választóval szemben 1910-re 2992-re rug a választók összes száma, még pedig negyedenként: I. 800, II. 698, III. 524, IV. 481, V. 489. A szaporodás tehát: 220.

A tűzoltók ünnepe. Önk. tűzoltóink e hó 4-én, védszentjük ünnepén testületileg és zászló alatt vettek részt a belvárosi r. kat. templomban r. 9 órakor tartott ünnepélyes nagy misén. Este pedig a Winkle-féle Flórián-teremben társas vacsorát rendeztek, melyen a polgárság, a vár. hatóság, az intelligencia szokatlan nagy számban vettek részt, úgy hogy a különben tágas terem alig volt képes a mintegy 150 vendég befogadására. A megjelentek, élükön Dr. Balla Aladár főispánnal és Dr. Demetrovits Vladimir polgármesterrel, megjelenésükkel nemcsak emelték az ünnepély fényét, de a tűzoltói intézmény, a tűzoltók iránti meleg érdeklődésüknek, rokonszenvüknek és elismerésüknek is adták ékes bizonyosságát, úgy hogy önk. tűzoltóink emelt fővel, büszke öntudattal tekinthetnek ez estre. Jó konyha, izletes jó borok, a katonai zenekar játéka és sűrű felköszöntők által felvillanyozott, fokozott vig kedélyesség és derült hangulat uralkodott a társaságon, mely jóval éjjel után kezdett oszladozni. Az első felköszöntőt Zanbauer parancsnok mondotta a főispánra, ki maradandó tettekkel ismételtén bizonyítja az önk. tűzoltó-egylet felvirágoztatását célzó jóakarátát. Balla főispán emelkedett szellemű, lendületteljes szavakban méltatja az önk. tűzoltók önzetlen működését s midőn örömmel látja, hogy a tűzoltó-egylet évről-évre fokozódó tiszteletben részesül, úgy a polgárság mint az intelligencia részéről, az elismerés babérleveleit nyújtja a város életerős társadalmából kijegecesedett s annak mintegy gerincét képező egyletnek és élteti ennek tagjait és parancsnokát. A nagy lelkesedéssel fogadott szavak után Zanbauer Ágoston Dr. Demetrovits Vladimirt mint polgármestert és mint az egylet elnökét köszönti, ki viszont hivatkozva az ö. t. egylet iránt már a múltban táplált, mindig élénk és meleg rokonszenvére, elismeréssel a tűzoltók és a rendőrség között a lakosság javára fenálló összhangra s egyetértésre, az egylet felvirágoztatására emeli poharát. Zanbauer az egylet hálás köszönetét tolmácsolva, a vendégeket élteti, mire Gály József Beck Károly alparancsnokot köszönti fel, Exler J. pedig a legénység nevében az egyetértés, összetartás és bajtársai szellem megerősödésére ürit poharat. Witz Ferenc elismeréssel az egyleti tagok működése iránt, Dr. Wagner Károly e. orvost, majd ismét Zanbauer Ág. a pártoló tagokat élteti. Balla főispán igen szellemes szavakban nagy humorisztikával kettős panaszt intéz el. Exlerét, aki a tűzoltóknak állandó vízhiányát hangoztatta és Zanbauerét, aki azon kijelentése dacára, hogy nem hallgatják, annál többet beszélt. Lovrekovits Ferenc az egylet felvirágoztatását, Kardos Ignác az akarat- és munkaerejében fáradhatatlan és nemcsak népszerű, de legnépszerűbb Balla főispánt élteti és a polgárságot arra buzdítja, lelkesíti, hogy a város minden egyes intézményeért nemcsak érdeklődő, de folyton buzgólkodó és a köz javáért áldozattól sem visszariadó főispánt nemes törekvéseiben mindenkor támogassa. Még sok felköszöntő hangzott el, melyek közül Paul Keresztélyét emeljük ki, aki egykori hosszú felköszöntőjére hivatkozva, ezuttal röviden, de annál elmésebben szól és igazán szép, sikerült szavakban köszönti a városnak nagy számban megjelent tisztviselői karát. Így is hosszúra nyúlt referádánk befejezéséül újból konstatál-

jük, hogy tűzoltóink ünnepe ezennel csakugyan fényesen sikerült s feledhetlen emlékünek marad bevésve lelkükbe, azon erős eltökélt szándékkal és akarattal, hogy a polgárságnak irántuk megnyilvánult rokonszenve és elismerése önként vállalt emberszerető köteleiknek teljes erővel és önfeláldozással leendő teljesítését teszi kötelességüké a polgárság, a köz javára.

Az első jég. A napokon át tartott peremetező, szitáló eső e hó 4-én záporoszerű esővé változott, mely magával hozta az első jeget is. A város területén csak kisebb jégdarabok hullottak alá, de a telepeken nagyobb mennyiségű jég esett, mely a gyümölcsben és szőlőben több-kevesebb kárt is okozott.

Az 1909. evi fősorozás eredménye. Az állítási lajstromba felvett állításkötelesek száma 483. Ezek közül besoroztattak: az ujoncjutalékra 52-en, a póttartalékba 13-an, önkéntesen szolgálnak 17-en. Visszahelyeztetett, törlendőnek és fegyverképtelennek találtatott összesen 170. Felülvizsgálatra rendeltetett 1, gyógyítás végett kórházba rendeltetett 9, megfigyelés végett katonai kórházba küldetett 8. Részint igazoltan, részint pedig igazolatlanul távol maradt összesen 112 állásköteles. A f. évi első utóállítás május hó 21-én fog megtartatni.

Végleszámolás. A múlt hó elején Ujvidéken rendezett gyermeknap összes bevétele gyanánt 1099 k. 28 f. küldetett el a múlt hét végén az orsz. gyermekvédő ligának.

Az orsz. polg. isk. egyesület bácsbodrog-megyei köre jövő vasárnap, május 9-én d. e. 9 órakor az ujvidéki áll. polg. leányiskola tornatermében közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. A gyűlés megnyitása. 2. A titkár évi jelentése. 3. Pénztáros jelentése. 4. Köri elnök választása. 5. Sebestyén Károly szegedi áll. polg. isk. tanár előadása a rajzoktatásról. 6. Az alapszabályok módosítását előadja Lengyel Henrik hely. áll. fiisk. tanár. 7. Indítványok. Délután kirándulás Kamenicára vagy Karlócára.

Pályázat. A polgárosított magyar határvidék tanulmányi alapjából rendszeresített ösztöndíjjaladások közül 1908/9. tanév kezdetétől betöltendő két, egyenkint 240 kor. állomás polgári, földmives, felsőipar, iparművészeti és felső kereskedelmi iskolai tanulók részére. Ezen ösztöndíjra első sorban a polgárosított magyar határvidék kötelekibe tartozott szegénysorsu szülők gyermekei, másodsorban pedig azon szegénysorsu tanulók tarthatnak igényt, kik a polgárosított magyar határvidéki községek valamelyikének illetőségéhez tartoznak, az említett tanintézetek valamelyikének tanulói s ott jeles, vagy legalább jó előmenetelt s jó erkölcsi magaviseletet tanúsítanak. Pályázók kötelesek a m. kir. vallás- és közokt. miniszterhez címzett magyar nyelvű kérvényeiket felszerelni a múlt tanévben nyert iskolai bizonyítvánnyal, szegénységüket, jelen tanévi tanulmányaikat s azon körülményt tanúsító hatósági bizonyítvánnyal, hogy szüleik a polgárosított magyar határvidéken községi illetőséggel bírnak. A kérvények legkésőbb 1909. május 10-ig azon tanintézet igazgatóságához nyújtandók be, melynél folyamodók tanulmányaikat folytatják.

A os. és kir. közös hadseregbeli hadapródiskolában magyar honos ifjak részére fenntartott és az 1909/1910. iskolai tanév kezdetén betöltendő magyar állami alapítványi, magán alapítványi és tandíjmentes helyekre vonatkozó „Pályázati hirdetmény“ a katonai ügyosztály tanácsnokánál (Városháza I. 22.)

elfekszik és ugyanott a felvételi feltételek a hivatalos órák alatt megindhatók.

Agyonütötte a villamos áram. Sipos Péter, a „Hungária“ kendergyár kulai villamos vezetőkének főszerelője egy transformátornál valamit igazított s munka közben a szél lesodorta fejéről a kalapját. Sipos önkéntelenül utána kapott és kezével a primárvezeték sodronyához ért, minek következtében a 400 Voltaáram agyonsújtotta.

Egy megyei gyár csődje. A szabadkai kir. törvényszék a „Délmagyarországi gyapjufonó és vattagyár részvénytársaság felszámolás alatt“ *bajai* bej. cég ellen a csődöt elrendelte.

Kerékpár a fegyvergyakorlatokon. Mindazon nem tényleges állománybeli egyének, akik a f. év őszén hadgyakorlatra behivatnak, kerékpárral bírnak és fegyvergyakorlatukat saját kerékpárjukon leszolgálni hajlandók, felhivatnak, hogy a fegyvergyakorlatra kerékpárjaikat hozzák magukkal. A jelentkező kerékpár-birtokos egyénekből külön kerékpár-osztályok állíttatnak össze. Jelentkezők kötelesek egy jó karban levő, a célnak megfelelő kerékpárt magukkal hozni és jó karban tartani, amiért az illetőknek a gyakorlat idején napi 2 kor. kop-tatási díj fizetetik.

A magy. kir. honvéd főrealkolában és a honvéd Ludovika Akademiában 1909/1910. tanév kezdetén betöltendő államköltséges (teljesen díjmentes vagy féldíjmentes), továbbá alapítványos és fizetéses helyekre vonatkozó „Pályázati Hirdetmény“ a katonai ügyi osztálynál (Városháza I. emelet 22. ajtószám) elfekszik és abba a hivatalos órák alatt bárki betekinthez. — Ugyanitt betekinthez a közös hadsereg katonai nevelő és képző intézeteiben magyar honos ifjak részére fenntartott és 1909—10. tanév kezdetén betöltendő kincstári, magyar. áll. alapítványi, magán alapítványi és fizetés helyekre szóló Pályázati Hirdetmény is.

Magyarország babkivitele évről-évre emelkedik, főleg Amerikába, ahová a f. év első negyedében Fiumén át 2500 waggon babot exportáltunk s ahonnan folyton újabb megrendelések érkeznek. A nagy export a bab árát 12 év alatt 5 koronáról körülbelül 11 koronára szűkítette föl.

Tornaversenyek. A f. május hó 22, 23-án Budapesten tartandó országos ifjusági tornaversenyekre 409 tanár vezetése alatt 4001 tanuló jelentkezett. A szegedi tankerületből 10 intézet 386 tanulóval és 44 tanárral részt.

„Hermes“ Kereskedelmi Tudakozóda Ujvidék, II. Rákóczi Ferenc-utca 39. Délmagyarország legmegbízhatóbb hiteltudósító irodája. *Tulajdonos: Böhm Armin.*

Nyilt-tér.

Ha a nappal meghosszabbodik, akkor a tavasz közeleg.

Ezt minden gyerek tudja de azt is tudják, hogy éppen akkor a legkönnyebben lehet meghűlni. A ki azonban már meghűlt vagy pedig nagyon érzékeny, az minden körülmény közt használja Fay valódi szódai ásványvizet, amely éppen olyan biztosan megelőzi a bajt, mint amilyen biztosan megszünteti az akut és a krónikus hurutot. Fay valódi szódaijának az ára 1 korona 25 fillér egy skatulyával és minden gyógyszer-tárban, drogériában és ásványvízkereskedésben kapható.

Vezérképviselő: Ausztria-Magyarországra: W. Th. Guntzert, Wien, IV. Gr. Neugasse, 17.

Felelős szerkesztő: Pap Sándor.
Laptulajdonos: Balla Árpád.
Igazgató: Zanbauer Ágoston.

Közgazdaság.

A „Teleki“-féle csalamádé.

Mennyire f. gékony ma már a magyar gazdaközönség minden ujtás iránt és mennyire hálás dolog, ha valaki tapasztalatait papírra teszi, azt látjuk a Teleki-csalamádé gyors elterjedésénél.

Mult évben közölte volt gróf Teleki Arvéd a csalamádénak egy újabb művelési módját és ma már minden szaklapban olvashatjuk egyes gazdák tapasztalatait, mik mind egyhanguan egész dicshimnuszokat zengenek róla.

Meg lehet tehát gróf Teleki Arvéd elégedve és bizony „Teleki“-féle csalamádé fog az maradni nálunk, mert méltán minden állattartó gazda hálával kell, hogy viseltessen a nemes grófnak annak közléseért.*

A csalamádé volt és fog maradni még nagyon sok ideig, a magyar gazda legfőbb takarmánya, sok és jó takarmányt ad és valamennyi zöld takarmány közül ez tetethető legtovább, a három legnehezebb nyári hónapban ezen él úgy igavonó-, mint tejelő- és növendékállatunk. Dacára csekély proteintartalmanak, a legnagyobb munkát igénylő időben is jókarban volt tőle az igaerő, ha pedig egy kis abrakot sem sajnálunk, úgy ez a legmegfelelőbb és talán a legtermészetesebb takarmányunk.

Egyedüli nehézséget okozott eddigi termelésének a néhány év óta állandó jellegű szárazság, mikor a sűrűn vetett csalamádé a talaj vízkészletét hamarosan kimerítve, növekedésében megakadt és bár úgy is jó, de kevés takarmányt adott csak.

Ezen segített a „Teleki“-csalamádé és evvel a téli takarmányozás sokszor bizony nehéz gondjaitól kiméli meg a gazdát.

A tengeri még a legnagyobb szárazságban is, mikor szemtermést alig adott, szárát mégis a rendes nagyságra meg tudta növesztetni, természetes, hiszen k. válással a talaj vízkészletét mégis meg tudja annyira óvni, hogy a ritkán álló növény teszt biztosan fel tudja építeni, ha pedig csak egy kevés eső jön a csóképzés idején, úgy nemcsak sok, de igen jó téli takarmányunk biztosítva van.

Magam is kísérleteztem 50 holdon vele és oly nem várt fényes eredményt adott, hogy sietek annak közlésével és hiszem, hogy az idén már széllemben-hosszában fogjuk látni termelni a „Teleki“-csalamádét.

Hogy milyen sor- és növénytávol lesz legmegfelelőbb termelésénél, az mindig az illető talaj és vidéktől fog függni, nálunk természetesen azt, a széles 60% sortávolság, az előbbinél ugyan úgy a szár-, mint a csóképződés tökéletesebb volt, de a mennyiség rovására, sőt talán minőségére is az utóbbi adta a jobb takarmányt, mert a szár nem volt oly vastag és fás; művelése is könnyebb volt a 40 centiméterre vetetté, mert ezt kétszer Laaskapával lehetett megkapálni, mi gyorsabb és olcsóbb minden más fogatos művelésnél, a talajt is hamarabb árnyékolja így be, megátolva ezzel a közök elgyomosodását.

Fejlődése rohamos volt, míg a sűrűn vetett csalamádé július elején alig haladta meg a 70 cm magasságot, a „Teleki“-féle 175 cm magas volt és mire cimerét kihányta,

*) A Teleki-féle csalamádé természetes lényege az, hogy a csalamádét széles sorokba vetjük, megkapáljuk, csóképződésekor kassáljuk, megszeccsázzuk, vagy szár-téppővel szétszaggatjuk és beverméljük vagy bezsombolyázzuk.

átlagosan 10 tengerit használtak sokat terem.

A száraz kezdte megécsőképződésesőkire ez is alig lehetett lett volna.

Augusztus tak, a vágás elég sok gon a csalamádé

Első na ezek levágtaszártéppő cs ha kévésem sem tudunk kévékbe ne szüntettük kezdttük a volt még ne harmadnap holdanként zony nagyb

bár félve, köté aratóbizony 2 le csalamádév állítottuk n vágjon, gyöküldtem az levágtunk e a gépeknél héziséget is is jobban l

Az Ás szétszedte szemeit n összes any

Sok le va kezdttü vastag fölmegbontot nyörü zöld kaptunk, r fogyasztott és minden vannak, m talán el s mert a té ugyanakk dolgában, igazán ne

A t tekinthető meg ezen 100 hold s csalamádé 300 hold

Adriai

Ezen melyen a sai terjes meg. Az vetkező f

Az é lat nyuj öszszegről vény álli mutatkoz 410 mill

1.393 387 öszszego és eléré fejében nyeltek. kifolyóla fedezeté A kama díjtartal

átlagosan 190 cm volt, igaz hogy bányai tengerit használtunk, mi mint csalamádé igen sokat terem.

A szárazságot csakis július közepe felé kezdte megérezni, mi abban nyilvánult, hogy csöképződése nem volt tökéletes, de a későbbi esőkre ez is oly rohamosan indult meg, hogy alig lehetett szárat találni, amelyen cső ne lett volna.

Augusztus 20-án a csövek félrelettek voltak, a vágást meg kellett kezdeni, ez bizony elég sok gondot okozott, mivel menjünk neki a csalamádé erdőnek.

Első nap három kaszálógépet küldtem ki, ezek levágtak 10 holdat, de mert az Ásványi szártépfő csak úgy végez tökéletes munkát, ha kévésen adagoljuk, a rengeteg tömeggel sem tudunk volna másképpen bánni, ha csak kévékbe nem kötjük, másnap a vágást be- szüntettük és 30 férfi és nő munkással meg- kezdtük a kötözést, no de ezt a munkát rossz volt még nézni is, 10 hold költözésével még harmadnap is alig voltunk túl felénél, így ez holdanként 50 koronába került volna, mi bizony nagyban csökkentené előnyös voltát, így bár félve, de próbára kirendeltem egy kévé- kötő aratógépet, megkezdtek a munkát, de bizony 2 lépés után el volt borítva a gép csalamádéval, meg kellett állni, de mikor úgy állítottuk neki a gépet, hogy csak egy sort vágjon, gyönyörű munkát végzett, ekkor ki- küldtem azonnal mind a hat gépet és naponta levágtunk egy géppel 3-5 holdat anélkül, hogy a gépeknek bajuk esett volna, így ezt a ne- hézséget is megoldottuk és az aratógépeket is jobban kihasználjuk.

Az Ásványi tépfő igen szépen dolgozott, szétszedte a szárat apróra és a cső félig érett szeméit mintegy megdarálva elkeverte az összes anyag közé.

Sok lévén a viztartalma, csak 5 nap mul- va kezdtük földelni, de akkor egy méter vastag földréteget kapott és mikor a gödröket megbontottuk, minden romlás híján egy gyö- nyörű zöldessárga, kellemes illatu takarmányt kaptunk, mit minden állat azonnal szívesen fogyasztott, most az összes ökrök ezt eszik és minden abrak nélkül igen jó kondícióban vannak, mennyisége (185 q) annyit adott, hogy talán el sem fogom tudni mind fogyasztani, mert a tépelt kórót is el kell etetni: pedig ugyanez csak csehül állunk ez idén takarmány dolgában, anélkül és a szöszösbükköny nélkül igazán nem tudom mi lett volna.

A takarmánykérdés így megoldottnak tekinthető, magára vessen minden gazda, ki még ezental takarmány-hiányról panaszkodik, 100 hold szöszösbükköny, 50-60 hold „Telei“ csalamádé ad annyi takarmányt, mint ezelőtt 300 holdon termeltünk. *Baross László.*

Adriai biztosító társulat Triesztben.

Ezen biztosító társulat rendes közgyűlése melyen az elmúlt 70-ik üzletév zárszámadá- sai terjesztettek elő április 24-én tartatott meg. Az 1908-ik évi üzleti jelentésből a kö- vetkező fontosabb adatokat említjük fel:

Az életbiztosítási ágazatban 12,209 aján- lat nyújtott be K. 74.832,990 biztosítási összegről és K. 65,712,925 tőkére szóló kötvény állítattott ki. Az 1908 december 31-én mutatkozó állomány biztosított tőkében K. 410 millió és biztosított évi járadékban K. 1.393.387-re rugott. A befolyt biztosítási díjak összege k. 16.310,908-t tesz ki, míg a halál és elérési esetekben, valamint évjáradékok fejében kifizetett összegek k. 8.932.232-t igényeltek. A calabriai és szicíliai földrengésből kifolyólag a társulatot ért haláleseti károk fedezetére k. 500,000 helyeztetett tartalékba. A kamatláb mérséklésére szánt ideiglenes díjtartalékhoz további k. 400,000 csatoltatott.

Az életbiztosítási díjtartalék az év végén k. 714547,830 és a viszontbiztosítók részének levonása után k. 105.592,280-t tett ki, a mult évhez képest tehát k.609,582 többlet a társulat számlájára.

A tűzbiztosítási ágazatban k. 26.269,077 volt a díjbevétel, a szállítmányi osztályban k. 2.305,195 és a betöréses biztosításokból k. 497,209 folyt be díjakban. Viszontbiztosítási díjak fejében összesen k. 12.876,327 fizetett ki e három ágazatban, míg kárfizetésekre k. 19.217,832 és a viszontbiztosítások levonásával k. 9.966,031 fordítottatott. A tűzbiztosítási díjtartalék percentualiter felemeltetett és a díjtartalékok az elemi ágazatokban kitesznek: k. 17.136,068 és viszontbiztosítás levonásával k. 9.576,274 t.

A különféle tartalékok dotálása és az összes jelentékeny szervezési költségek leírása után, melyek a magyarországi és olaszországi igazgatóságok felállításánál felmerültek, rész- vényenként, úgy mint a mult évben k. 250 osztalék kerül kifizetésre.

A társulat tartalékai a függő károk fejé- ben tartalékba helyezett k. 3.865,083-t leszá- mitva, 1908 december 31-én meghaladják a 125 millió koronát és pedig díjtartalékok, a viszontbiztosítás levonásával k. 114.268,492; árfolyamingadozási tartalékok: k. 1.498,547; nyereségtartalékok k. 9.800,000. A társulati alkalmazottak nyugdíj, valamint takarékos és el- látási pénztárának vagyona k. 2.580,110-re rug.

A társulat a mult évben egy új társulati épület felállítása céljából, melyben a központi irodák elhelyezést fognak nyerni, egy nagy háztömböt vett Trieszt város közepén, továbbá egy előnyös fekvésű házat Grácban, melyben az ottani vezértügynökség irodái vannak el- helyezve.

Hirdetések.

Matkovits

szobafestő
és mázoló

Rókus

KOSSUTH LAJOS-UTCA 45.
ÖRMÉNYTÉPLOMHÁZ.

Művegyészetű tisztító és Kelmefestőde

FUCHS JÓZSEF Ujvidék, Kossuth
Lajos-utca 13. szám.

Küldje minél előbb uri- és női gyermek ruháit tisztítani vagy festeni; függőnyt, csipkét, papi és katonai ruhákat vegyileg tisztítok.

Vidéki megrendeléseket pontosan és gyorsan eszközölök.

Ügynökök, szabók vagy szabónők jutalék mellett kerestetnek. 5-6

VALÓDI BRÜNNI SZÖVETEK

az 1909. évi tavaszi és nyári időnyre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3.10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férfiruhá-	1 szelvény 12 korona
hoz (kabát, ná-	1 szelvény 15 korona
drág és mellény)	1 szelvény 17 korona
elegendő, csak	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20 K-ért, szintügy felöltőszövetet, turistalódent, selyem- kamgarant stb. gyári áron küld a mint megbíz- ható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az élővő, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cég- nél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentke- nyek. Szabott, legolcsóbb árak. Orsiai választék. Mintahú, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

Gyárnak vagy nyomdának

Igen alkalmas helyiségek a főutcában, legélénkebb helyen azonnal kiadó.

Bővebbet a Dohánynagyárudában.

1-3

KIADÓ.

II. Rákóczi-utca 15. sz. ház I. emeletén egy szép utcai lakás f. május 1-től kiadó.

Bővebbet nyujt Osabay Henrik a ház- ban, vagy Kron Károly az ujvidéki Nép- bankban.

Jó állapotban levő kisebb jég- szekrényt és egy Wertheim pénzesszekrényt azonnal meg- veszek.

BALLA GÉZA

Magyar-utca 55.

1-1

Egy

nagyobb háztelek szőlős kertrel Bem- utcában 36. sz. alatt szabad kézből azonnal eladó.

Vagy esetleg augusztus hó 1-től egy 3 utcai, 1 udvari és 1 fürdő szobának haszná- lható lakásul is kiadó, a hozzá való mellék- helyiségekkel együtt.

Bővebbet ugyanott az udvari lakásban levő háztulajdonosnál. 1-1

Egy szép

Lakás kiadó augusztus

1-én, illetőleg azonnal a Kossuth Lajos-utca 3-ik szám alatt, a mely áll 3 utcai szobából, előszobából, éléskamrából, konyhából stb.-ből., továbbá egy 2 szobából és konyhából álló udvari lakás. Közelebbi értesítést ad

Szerb Kereskedelmi Egylet r. t.

1-3

Hirdetés.

Néh. Sándor László hagyatékához tartozó ingóságok 1909. évi május hó 11-én, Alkot- mány-utca 36. sz. házban darabonként vagy egy tömegben a legtöbbet igérőnek eladatnak.

Eladó továbbá ugyanezen hagyatékhoz tartozó, Ujvidék város tulajdonát képező öreg telepi 1 hold szőlő haszonélvezete, az összes erre vonatkozó jogokkal együtt. A venni szándékozók erre vonatkozó ajánlataikat leg- később 1909. évi május hó 10-ig Dr Hegedüs Ferenc ügyvéd ur címén Kecskemétre küld- jék be.

Végül eladásra kerül a hagyatékhoz tar- tozó, az Alkotmány-utca 36. és 38. számú házaknak az örökösöket illető felerésze, melyre vonatkozó ajánlatok ugyanezen Dr. Hegedüs Ferenc ügyvéd ur címén Kecskemétre küld- dendők.

Tüzetes felvilágosítást az érdeklődők Ujvidéken: Dr. Elschléger Dezső ügyvéd urnál (Petőfi-utca 5. sz.) nyerhetnek. 1-2

Aki azt akarja,

hogy olcsó árért pontos és jól járó órája legyen, az forduljon teljes bizalommal

FISCHER M. mű-óráshoz
II. Rákóczi Ferenc-utca 20.

Vidéki órák
részére előnyös árért
dolgozom.

Betűs gyűrű 1.80.

Fiókküzet: Jemerini-utca „Fehér ló” szálló
épületében. — Tanonc felvételk.

FÉLIX GYÓGYFÜRDŐ.

Téli és nyári gyógyhely NAGYVÁRAD mellett.

Európa leggazdagabb forró kénese hőforrása, a víz hőfoka 50° Celcius. Gyógyjavallat fürdő alakjában, csúsz (reuma) és köszvény ellen. Női betegségeknél, idült méh és petefészek gyuladások, méhhurut, medencebeli sejtiszövetlob és izzadmányoknál. Ivógyógy-mód alakjában, idült gyomorbántalmaknál, makacs székrekedésnél, máj- és epehólyag betegségeinél, sárgaság és epeköveknek meglepő gyógyhatás; tükör, kád, mór, szénsav, iszap fürdők. 1908. évben 8600 állandó fürdővendég. Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 250 kényelmes lakó szoba, kitűnő vendéglők, jutányos étlapárak.

Állandó elsőrendű olgányszene. — Vasárnaponként katonazene,
tennis pálya, gondozott sétautak, 200 holdas park.

Május 1-től 16 vonat közlekedik naponta.

Pósta, távirtda, interurbán telefon.

Kurtaksa és zenedij nincs.

Prospektust küld az Igazgatóság.

7-18

Ujvidék és vidéke n. é. közönségéhez!

Nagyra becsült pártfogóim szives figyelmébe!

Azon rendkívüli pártfogás, melyben Ujvidék és vidéke n. é. közönsége régóta munkámat eddigi műtermemben részesítette, arra serkentett, hogy ezen kitüntetést még inkább kiérdemlendő — egy, a modern izlés és a műértők közönség igényeinek megfelelő, minden tekintetben

elsőrangú fényképészeti és festészeti műtermet létesítsek.

Ezeket szem előtt tartva, a külföld elsőrangú műtermei alapján (saját házámban) Petőfi-utca 32. sz. alatt oly műtermet építettem, mely a technika legújabb vívmányai felhasználásával, kényelem tekintetében valamint mintaszerű elegáns berendezésével látványosságot képez.

Eddig is elismert kiváló munkám ezen új művészi hajlékomban célszerű felszerelésével és a legújabb szerkezetű gépek alkalmazásával sokkal fokozottabb mértékben kifejezésre juthat — miért bizvást hiszem, hogy mindenki, ki művészi izléses kidolgozott fényképet, festményt, vagy nagyítást óhajt, nagyszabásu új műtermemben ép úgy mint eddig, vagy annál is inkább szives rendeléseivel meg fog bízni.

Kiváló tisztelettel

Petőfi-utca 32. szám (saját ház).

Vajda Dezső,

Telephon 244. szám.

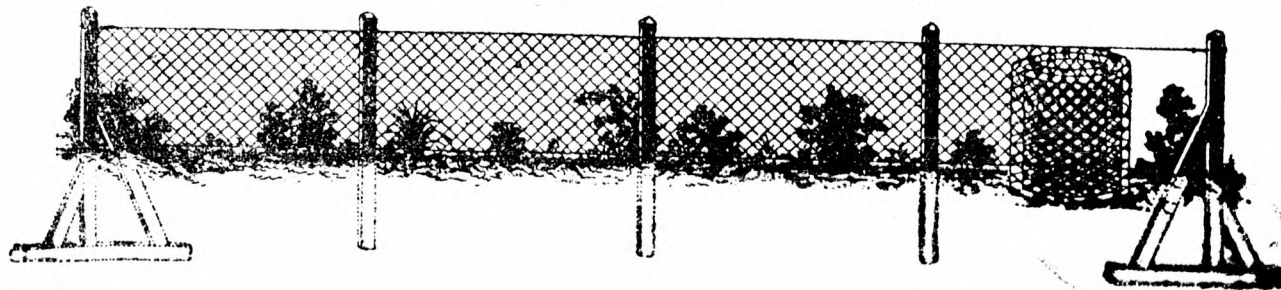
fényképész.

OLCSÓ SODRONYKERITÉS!

Sodronygépfonatok vas- és horganyzott sodronyból,

a sodrony vastagsága és fonatürbőség szerint négyszögméterenként

30 fillértől feljebb K. 1-20-ig.

WITZ FERENCZ,

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

sodrony-szövet-, fonat-, rács-, matracz- és szitaárú-gyár

UJVIDÉK Buzatér 15.

Képes árjegyzék és költségelőirányzatok ingyen és bérmentve.

Szolid, gyors és pontos kiszolgálás!